

בית מדרש

בשבילי הפרשה

495

פרשת מצורע תשפ"ב

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	7:19
Brooklyn, NY	7:09
Chicago, IL	7:03
Houston, Texas	7:26
Johannesburg, S. Africa	5:40
Lakewood/Deal, NJ	7:10
London, UK	7:30
Los Angeles, CA	7:01
Manchester, UK	7:41
Monsey, NY	7:10
Montreal, Quebec	7:13
Passaic, NJ	7:10
Toronto, Ontario	7:34
Yerushalayim	6:27
Zurich, Switzerland	7:47

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

פרשת מצורע

עיר בני ברק ועיר יפו כדון מוקפת חומה מימות יהושע

בטהרת מצורע כתיב ושלח את הציפור על פני השדה ודרשו קדושינ' ז' ע"ב שיעמוד בעיר וישלח הציפור לחוף לחומה, ובגמ' אמרו כגון יפו, ובתוס' הקשו והרי מצורע היה ונטהר חוץ לעיר. ומשמע ק' תוס' איך נכנס ליפו. והק' מל"מ פ"א מטומאת צרעת ה"א דלא נשלח אלא מעיר מוקף חומה ומנלהו לתוס' ד'פו מוקף חומה מימות יהושע. ות' משך חכמה פ' מצורע דדרש מקרא דכמו שנשלח ממוקף חומה כן גם טהרתו דוקא במוקף חומה מימות יהושע. וע"ש שדיק כן מלשון הגמ' שם בקדר שין שאמרו שישלח חוץ מהחומה.

ולדבריו מאחר שזכר בגמ' עיר יפו חז"ן ד'פו מוקפת חומה מימות יהושע. ומעתה יוצא חומרא בימי החז"א דבני ברק סמוך ונראה ליפו, ואולי ב"ב יקרא מגילה גם בט"ו אדר.

מיהו החז"א עצמו בנגעים י"ד לא פ"א כן בתוס'.

ויש עוד פ"א בתוס' ולא משום חידוש המשך חכמה אלא כמ"ש בלוח א"י ראה מירושלמי מגילה ב' ע"ב דערים שמנה יהושע היו מוקפת חומה, והרי יפו נזכר ביהושע י"ט מ"ו, (וצ"ל בירושלמי דכל דנזכר ע"כ היה הוקף ולסוף נתישב). מיהו כמה דחו הראיה כי אמרו שם כל הכי רים "שמנה" הושע, והיינו מנה בכיבוש ולא כל הנוכר בספר יהושע. וע' במגילה ה' ע"ב דמק' הגמ' דטבריה היה מוקף חומה כי כתיב עיר מבצר וקתני גם רקת והוא טבריה. ולא אמרו בגמ' כי נזכר ביהושע ע"כ היה מוקף חומה. ויש לדחות כי מפורש בקרא עיר מבצר).

ובעיקר דברי משך חכמה שחידש דמשלח דוקא מתוך עיר מוקף חומה, ע"ש שדיק כן מלשון הגמ' שם בקדושינ' שאמרו שישלח חוץ מהחומה. ולכא' יש מקום לדחות כי שם בגמ' קתני ששולח לשדה ולא לים, ובצד הים אולי לא היה חומה, ולכן קתני חומה לאפוקי השדה.

ובעיקר דברי משך חכמה, כתב שם מסבירא דכמו דאבנים משליך ממקום הטומאה, ה"ה הציפור ששולח הוא לחוץ למקום שנשלח ממנו המצורע. ומה שאמרו בת"כ והשליכו מחוץ לעיר, אותן מחוץ לעיר ואין המצורע מחוץ לעיר אלא לעיר מוקף חומה, הכוונה באמת לדמיון, ומה דמחלק, היינו דא די במצורע לשלוח מחוץ לעיר אלא צריך חוץ לעיר מוקף חומה.

(ואגב, בעיקר דברי משך חכמה, ע' ת"כ שלא יעמוד ביפו וישלחנה לים, ולא יעמוד בגבת וישלחנה למדבר, אלא כדכתיב ושלח וכו' על פני השדה. וע' ר' בחיי טעם הקפידא בזה כי הוא נגד רוח הטומאה השולט דוקא בשדה).

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו בריצון במייל bishvielehalacha@themir.org

דברי תבניתו

ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזב (יד,ד)

רש"י: ועץ ארז- לפי שהנגעים באים על גסות הרוח. ושני תולעת וזב- מה תקנתו ויתרפא, יש פיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב. מקשה מן המשגיח הגאון הרב יחזקאל לינשטיין זצלה"ה: כיוון שכל חטאו של המצורע הוא הגאון, מדוע דורשת ממנו התורה שישפיל עצמו כתר לעת וכאזוב שהם כמידת הענוה של דוד המלך שאמר 'זאנכי תולעת ולא איש', ולמה לא מספיק שישפיל גאוותו בלבד? ועוד, הרי בעל גאון הוא מי שמתגאה במה שבא

מון ראש הישיבה ומייסדה הגאון רבי שמואל טיקטינסקי זצוק"ל

נלב"ע ט' בניסן, תקצ"ה

מון ראש הישיבה הגאון רבי שמואל טיקטינסקי זצוק"ל נמנה על חשובי הקהילה היהודית בעיירה מיר. לפרנסתו עסק ר' שמואל במסחר והצליח מאוד בערסקיו. הוא נחשב לסוחר אמיד ומצליח, אך יותר מכך נודע כתלמיד חכם מופלג. באותה תקופה יצא למרחוק שמה של ישיבת וולוז'ין המעטירה, אשר הייתה בשיא פריחתה ושאהב אליה צעירים מכל רחבי אירופה. רוחו של ר' שמואל התמלאה בקנאות סופרים והוא חפץ להפוך גם את עיירתו מיר למקום תורה! בשנת תקע"ה החל ר' שמואל לקבץ נערים צעירים, בעיקר מבני העיירה, שייגעו מידי יום לבית הכנסת והחל ללמוד איתם. אט אט קיבץ מנין של בחורים בעלי כשרונות גם מעיירות הסביבה, אשר הצטרפו ללימוד בבית מדרשה של העיירה הקטנה מיר, כאשר ר' שמואל היה מוסר את שיעוריו בפניהם. איש לא העלה על דעתו שמלימוד משותף זה יקום תוך זמן קצר ה'מקום תורה' הגדול בעולם. השמועה על בית מדרשה של מיר עשתה ככ

דברי הימים

שמירת הלשון – עיקר חיי העולם הזה

שיחה שמסר מרן רה"י זצוק"ל בפרשת כי-תצא

כחם מופלג שלומד בעיון רב סוגיה על מפרשיה, ולאחר מכן מעיין היטב ובדקדוק רב בדברי המשנה ברורה, ביאור הלכה ושער הציון, יכול לקבל מעט השגה בגאונותו של החפץ חיים. והנה, כל המעיין בספר 'חפץ חיים' יראה שהוא מעין שולחן ערוך שלם העוסק בכל ענייני איסור לשון הרע ורכילות על כל פרטיהם ודקדוקיהם עד לאחת, עם דוגמאות וציורים בכדי להחיות ולבאר את ההלכה לכל פרטיהם. את הנהגה זו שנהג הח"ח בספר 'חפץ חיים', להאריך כל כך בענין אחד, לא מצינו בכל ספריו, ולא בכדי נקרא שם רבינו בכלל ישראל על שם הספר 'חפץ חיים'. רבינו החפץ חיים ידע ולימד אותנו עד כמה איסור לשון הרע עומד כאחד מיסודות אורח החיים של כלל ישראל, וטרח והעמיד אותו בעיקר הספרים למרות שהוא עוסק 'רק' במ צווה אחת. אולם מצווה זו מעמידה את כל צורת היהודי!

שמירת הלשון – יסוד לחיי עולם הזה
בביאור חומר איסור לשון הרע, וחייב הזכירה התמידי באיסור זה, יש לומר על פי הכתוב בתהילים (לד, יג-יד): "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה". והנה, 'חיים' הם הדבר היקר ביותר שיש בעולם, ולזה אמר דוד המלך שכל אדם החפץ בחיים ולראות בטוב, עליו לשמור את לשונו מלדבר רע. והיינו, שמבלי שאדם מקפיד על קיום מצווה זו, גם חייב בעולם הזה אינם חיים. וכבר ידועים בזה דברי המדרש רבה (ויק"ר טז, ב): "מעשה ברוכל אחד שהיה מחזיר בעיירות שהיו סמוכות לציפורי, והיה מכריז ואומר מאן בעי למזבן סם חיים? אודקין עליה [דחקו בו הבריות לקנות ממנו] רבי ינאי הוה יתיב ופשט בתורקליניה [ישב ולמד בטרקלינו] שמעיה דמכריז מאן בעי סם חיים, א"ל תא סק להכא זבון לי [בוא לכאן ותמכור לי]. א"ל לאו אנת צריך ליה ולא דכוותך [אתה ושכמותך אינם זקוקים לזה]. אטרח עליה סליק לגביה [הפציר בו ועלה אלי]. הוציא לו ספר תהלים הראה לו פסוק [תהילים לד, יד]: 'מי האיש החפץ חיים' מה כתיב בתריה (שם לד, יד): 'נצור לשונך מרע סור מרע ועשה טוב'. א"ר ינאי אף שלמה מכריז ואומר (משלי כא, כג): 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'. א"ר ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט עד שבא רוכל זה והודיעו: 'מי האיש החפץ חיים'. והיינו, כאמור, כי בעוד שרבי ינאי עצמו פירש את משמעות הכתוב: "מי האיש החפץ חיים" על חיים ולא מוות, בא רוכל זה והעמיד את משמעות הכתוב על חיי עולם הזה במשמעות הגבוהה ביותר. עם לשון הרע אין חיים! אין צורת אדם, אדם שמדבר לשון הרע הוא 'מת' שעומד על שני רגליים' זה לא חיים!

עם מעט התבוננות באיסור זה של לשון הרע, אפשר להבחין בקל עד כמה מי שנזהר בכך יש לו 'חיים'. הלא אדם שמורגל בלשון הרע, בחיטוט אחר החסרונות של אחרים ועוסק בכך בכל שיחתו, חייב קשים ומרים כלענה. כל הזמן הוא עוסק בראיית חסרונות חבריו, ולדבר עליהם רע, וממילא כך הם מרגישים כלפיו, ואין לך אדם שפל ומבוזה ממנו. ולעומת זאת מי שזהיר בדיבור לשון הרע, בשמיעת לשון הרע

"השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוויים כאשר צויתם תשמרו לעשות. זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים" (דברים כד, ח-ט). וברמב"ן (שם): "ולפי דעתי שהיא מצות עשה ממש, כמו (שמות כ, ח): 'זכור את יום השבת לקדשו', 'זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים' (שם יג, ג), 'זכור את אשר עשה לך עמלק (דברים כה, יז)', כולם מצוה, אם כן גם זה כמותם והיא אזהרה מלדבר לשון הרע, יצוה במצות עשה שנזכור העונש הגדול שעשה ה' לצדקת הנביאה".

איסור לשון הרע – מיסודות אורח החיים של עם ישראל חיוב הזכירה התמידית שמונה הרמב"ן במצוות הללו, מעיד על החשיבות הגדולה שבאותם המצוות. מצוות אלו, הם יסודות אורח החיים של כלל ישראל. והיינו, כי חיוב זכירת השבת מעיד על חשיבות השבת, שהיא עדות על בריאת שמים וארץ. חיוב זכירת יציאת מצרים מעיד על חשיבות יציאת מצרים, שהיא יסוד כל האמר נה של כלל ישראל. וכן חיוב זכירת מעשה עמלק מעיד על חשיבות מחיית עמלק, שכל זמן שעמלק קיים אין שמו של הקב"ה וכסאו שלמים. ומחיית עמלק היא עצמה קיום כבוד שמים ושמו יתברך.

והנה בכלל מצוות אלו שהם יסוד קיום האומה, נצט ווינו לזכור את העונש הגדול שנענשה בו מרים לאחר שדי ברה לשון הרע על משה רבינו. עד כמה נורא הדבר, איסור לשון הרע עומד במקום אחד עם שבת, אמונה, מחיית עמלק!

לא זו בלבד, אלא שנינו בתורת כהנים (בחוקותי פ"א): "וכן הוא אומר (שמות כ, ח): 'זכור את יום השבת לקדשו', יכול בלבד. כשהוא אומר 'שמור' הרי שמירת לב אמורה, הא מה אני מקיים 'זכור', שתהיה שונה בפיק' וכו' וכן הוא אומר: 'זכור את אשר עשה ה' אלהיך למ רים'. יכול בלבד, כשהוא אומר: 'השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות' הרי שכיחת לב אמורה. הא מה אני מקיים 'זכור' - שתהיה שונה בפיק'. ומבואר, שזכירה זו האמורה, היינו זכירה בפה דווקא, מלבד חובת שמירת הלב וכפי שמצאנו במצות זכירת מעשה עמלק כשקוראים בתורה מידי שנה את פרשת זכור, שעלינו לזכור בפה ולא רק בזכירת הלב. וכן במצות זכירת השבת ויציאת מצרים. איסור אמירת לשון הרע הוא אחד מיסודות החיים שלנו. להיות יהודי שמדבר לשון הרע, זה כמו להיות יהודי שמחלל שבת, ואינו מקיים את חג הפסח, כל אחד מבין שאדם כזה אינו יהודי. כך בדיוק נחשב מי שמדבר לשון הרע!

רבינו 'החפץ חיים' זצוק"ל הקדיש את כל ימיו בכדי לכתוב ספרי הלכה רבים למען עם ישראל לדורות, וידוע עד כמה היה חשוב וחביב בעיניו ספרו 'חפץ חיים' אשר מפרט את כל ענייני איסור לשון הרע ורכילות. אין לנו מושג על גדולתו של החפץ חיים, ולא בצדקותו הרבה. וביותר מכך גאונותו המופלגת שהיתה למעלה מכל ההשגות שלנו. רק תלמיד

למחנה מושבו, וביארה הגמרא (ערכין טז, ב): "מה נשתנה מצורע שאמרה תורה 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו', הוא הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדד ישב וגו'". וכן מצינו בדברי הרמב"ם בפירוש המשניות (נגעים פ"ב, מ"ה): "שהצרת הזו האמורה בתורה אמרו שאינה אלא עונש לבעל לשון הרע כדי שיפרוש מבני אדם וינחו מנזקי לשונו". ומבואר שעונש המדבר לשון הרע בא לו ב'מידה כנגד מידה', שכיון שלא חשש להבדיל בין איש לרעהו בלשונו הרעה, משום שאינו יודע לחיות את חיי העולם הזה באופן נעלה, נענש בנגע הצרעת, למען יצא מן המחנה לשוב בדד, ויתבדל משאר הבריות החיות את חיי העולם הזה האמיתיים.

אנו מתקרבים והולכים לימי הדין הממששים ובאים, ומוטל עלינו להתעורר ולהתחזק ביתר שאת ובפרט בדברים אלו. מרן הגר"ח זצ"ל היה נושא דברים לפני ציבור המתפללים בראש השנה קודם התקיעות, וביום כיפור, ובשני זמנים נשגבים אלו הוא היה מדבר על מעלת ההרגשות של בן אדם כלפי חברו, וכפי שזכורני שפעם אחת הוא דיבר על סבלם הגדול והמתמשך של יהודי רוסיה [קודם שהשתחררו ממשטר הקומר ניזם] ועל כך שאיננו מרגישים את סבלם כראוי. ונעמוד ונתבונן, וכי חסר נושאים עליהם יש צורך לדבר בימים הנוראים בפני הציבור, הלא זו שעה שאנו עומדים למשפט לפני מלך מלכי המלכים והיה לו לדבר על נושאים לכאורה גבוהים בהרבה. אמנם התשובה הראויה לזה, כי אכן כן! בימים אלו עיקר בקשותינו היא לזכות לחיים, ועל זה נסוב עיקר דין הקב"ה, ולכן אנו צריכים בימים אלו להכיר במעלת חיים אמיתיים.

ובל נטעה לחשוב, כי אין הדברים אמורים אלא לענין התחזקות בער ניני 'בן אדם לחברו', שמוטל על האדם להתעלות ולהרגיש את חברו כאילו היה כמותו, אולם אין לזה שייכות לענין דברים הנוגעים ל'בין אדם למקום', משום שהא בהא תליא, אי אפשר להתחזק ולהתעלות ברוחניות כלל ללא שנתעלה תחילה בעניני 'בין אדם לחברו' וכפי שנינו באבות (פ"ג, מ"י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו". בין אדם לחברו ובין אדם למקום - אחד הם. ומטעם זה חובה עלינו להתחזק ביתר שאת בלימוד ספר 'החפץ חיים', ולהשכיל ולדעת שעיקר 'חיי עולם הזה', הוא להרגיש את השני בכל ענינו, בעת צער ובעת שמחה, לכבדו ולרוממו, וממילא נשמור על קדושת הפה לבל נוציא מפינו תיבה אחת קודם שנמדוד אותה היטב בעשר משקולות.

מרן ראש הישיבה זצוק"ל לא הצליח להמשיך את דבריו מחמת חוליו, וסיים בדברים מבהילים אלו, כפי רום מדרגתו:

כתוב (תהילים נא, ז): "ה' שפתי תפתח", מי הוא שיכול לדבר, מי שמקיים בעצמו את דברי הכתוב (שם לד, יז): "נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה". אני חושב שנכשלת השבוע בענינים אלו ולכן אינני יכול לדבר... יש לי הרבה דברים לבקש מכם... הקב"ה יעזור שנזכה לעמוד בימי הדין בפה קדוש ונקי.

ואפילו באבק לשון הרע, הרי ממילא הוא מתרומם ורוכש קנין של אצילות ועדינות הנפש. הוא קונה 'לב מרגיש' בצער חברו, ויודע להעריך ולכבד את חברו. אדם החי באופן זה, חייו נעלים יותר, וממילא כבר הוא לא יכול לדבר לשון הרע על יהודי כלשהוא והוא שמור ומוגן מחטא זה ומחטאים אחרים, אלו הם ה'חיים' האמיתיים של מי ש'חפץ חיים'.

וכבר סיפרנו כמה פעמים מה הם חיים אמיתיים, חיי 'העולם הזה', כפי שתואר זאת מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל. בסמוך לרשיבה היה סנדלר שהיה מכין נעליים בחנותו, ובכל עת הוא היה מניח את נעליו מעל גבי משטח גדול מחוץ לחנות על מנת שיתייבשו בשמש מהדבק. מידי פעם היה נעמד מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל ליד החנות והתבונן ממושכות בנעלים קטנות, שהיו מיועדות לתינוק שלובש נעליים לראשונה בחייו. תלמידיו הקרובים של הגר"ח לא הבינו מה יש לראש הישיבה, מגדולי וגאוני הדור, לעמוד כך ולהסתכל בנעליים של תינוקות. לימים, שאל אחד מהתלמידים את מרן הגר"ח זצ"ל בטעם הדבר, והשיב לו שתוך כדי שהוא מסתכל על הנעלים הוא חושב על שמחת הלב הגואה באמא שקונה לילדה הקטן את הנעלים הראשונות בחייו. הרי לך חיי 'עולם הזה' אמיתיים - השתתפות בשמחת הילד על מנעליו החדשים, שהרי שמחה זו קיימת רק בעולם הזה ולא בעולם הבא, משום שרק בעולם הזה אדם יכול להרגיש את שמחת השני ולשמוח בה, אולם בעולם הבא אדם אינו משתתף בשמחת השני. זהו אושר החיים בעולם הזה!

ומאיך גיטא, אדם המסוגל לדבר לשון הרע על חברו, הרי הוא הורס את חיי בעולם הזה! אין לו שום הנאה מלבד עצם השפלת חברו, וכי יש הנאה אמיתית בהשפלת האחר? אדם הסבור שהשפלת האחר תרומם אותו אינו אלא טועה, ואף יש בזה ממידת האכזריות! לא זו בלבד, אלא יש בזה כדי להביאו לידי השפלה ובזיון, על שהוצרך 'לרומם' את עצמו על ידי השפלת חברו. כל אדם שזכה להכיר במערת חיי 'עולם הזה' האמיתיים, לא יעלה על דעתו ליהנות ב'הנאה' מפוקפקת כזו. וכבר אמרו חז"ל (ערכין טו, ב): "לעתיד לבא מתקבצות כל החיות ובאות אצל נחש ואומרות, ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אתה מה הנאה יש לך, אומר להם וכי מה יתרון לבעל הלשון".

חומרת עוון לשון הרע - ללא מעשה עבירה ונראה עוד להוסיף ולבאר בחומרת עוון לשון הרע, כי הנה ישנו הבדל גדול יש בין איסור לשון הרע לשאר העוונות, בעוד שכל העבירות נצרכות למעשה עבירה על מנת לעשותן, כגון באיסור גניבה, חילול שבת, כלאיים וריבית, ומפני כך נהיר לו לאדם שיש במעשהו עוון ונרתע ממעשה העבירה. אולם איסור לשון הרע אינו כרוך בעשיית מעשה כלשהוא, אלא בדיבור או שמיעה בלבד. ולכן סבור האדם שאין בזה כל איסור ואינו נרתע ממנו, ומטעם זה הטיחה התורה על האדם לזכור את איסור זה היטב, ואין די בזכירת הלב בלבד, שהרי עבירה על עוון זה פוגמת בכל מהות האדם, אלא הוצרכנו לשנן זאת בפה, כפי שנצטוונו בזכירת השבת וציאת מצרים.

בעונשו של המדבר לשון הרע, נאמר (ויקרא יג, מו): "בדד ישב מחוץ

Take a Flying Leap! *Pesach*

Harav Hagaon Meir Wahrsager Shlita

The avodah of Pesach night constitutes an exception to the general rules of avodas Hashem. All year round, we are supposed to take a gradual approach to growth, and we are cautioned against jumping madreigos. On Pesach, however, we find that it is not only permitted to leap upward in avodas Hashem, it's recommended.

Rav Wolbe finds a source for this in Rashi in Parashas Bo. On the passuk: וְנֶאֱכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחֶפְזוֹן פֶּסַח הוּא לֵה, Rashi says:

הַקֶּרֶבֶן הוּא קְרוּי פֶסַח עַל שֵׁם הַדְּלוּג וְהַפְסִיחָה שֶׁהַקֶּב"ה מְדַלֵּג בְּתֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין בְּתֵי מִצְרַיִם וְקוֹפֵץ מִמִּצְרַיִם לְמִצְרַיִם וְיִשְׂרָאֵל אֲמַצְעֵי נִמְלֵט וְאַתֶּם עֲשׂוּ כָל עֲבוּדוֹתַי לִשְׁם שָׁמַיִם דֶּרֶךְ דִּילּוּג וְקַפִּיצָה זָכַר לְשֵׁמוֹ שֶׁקְרוּי פֶסַח.

The Yom Tov is named “Pesach” because Hakadosh Baruch Hu jumped over the homes of Klal Yisrael in Mitzrayim, and we, too, are meant to do the avodah of Pesach by skipping and jumping. The question is: why?

There's a good reason why we generally do not jump madreigos. The Vilna Gaon writes in Mishlei that if someone tries to jump to a madreigah that is not compatible with his present level, he will have no siyatta diShmaya, and it will not stick or build the person. So what's the point of trying to jump on Pesach night? What are we going to gain?

One of the major themes of Pesach is that Pesach is Zman Cheiruseinu, the time when we went from

slavery to freedom – not just in the physical sense, but in the spiritual sense as well. What was this freedom that Klal Yisrael merited when they left Mitzrayim? Our redemption from Mitzrayim is described in the Torah as Hashem taking גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי, and the Midrash compares Yetzias Mitzrayim to a birth, in which Hashem took Klal Yisrael out of Mitzrayim the way a midwife takes a baby out of its mother's womb.

The sefarim explain that the “birth” of Klal Yisrael was manifest in their leaving the realm of teva and entering the realm of l'malah min hateva. The other nations of the world follow a solar calendar and are subject to the restrictions of teva, which are symbolized by the sun. The passuk in Koheles says: מִה שֶׁהֵיָהּ הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמִה שֶׁנַּעֲשֶׂה הוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה וְאֵין כָּל חֵדֶשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁנַּעֲשֶׂה הוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה וְאֵין כָּל חֵדֶשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ. The sun does the same thing every single day, rising and setting, with no variation or hischadshus. Exactly what was, will continue to be. That's the pattern of teva: everything remains the same, nothing ever changes.

The word “Mitzrayim,” comprises the same letters as the word meitzarim, which means “boundaries.” Klal Yisrael in Mitzrayim had boundaries; they were limited to the world of teva, the world that never changes. In the world of teva, a person who speaks lashon hara when he is young continues to speak lashon hara his whole life. The fellow who is the letz of the shiur stays a letz forever. The kid who didn't have zitzfleish never becomes a serious learner. The bochur who didn't have a taam in davening daydreams through davening every day, without fail. Mah shehayah, hu sheyihyeh. You're

limited. You can't change.

That's teva. That's the sun.

L'malah min hateva means that the possibility of change exists, that you can lift yourself out of your restrictions and limitations and become someone different. This possibility is represented by the moon, which waxes and wanes. A chodesh, a month, reflects the power of hischadshus, the moon's ability to grow and change and reappear. A person who's out of the realm of teva has the ability to develop into a new person and actually change.

Changing Self-Image

What limits us to the constraints of teva and prevents us from changing? Our self-image. Living in the world of teva, we view ourselves as restricted to the patterns in which we've become entrenched. My grandfather is a lawyer, my father is a lawyer, I'm going to be a lawyer. I wasn't serious about my learning when I was young, so I'll never be serious about my learning. I've always been a letz, so I'll be a letz my whole life.

Our self-image prevents us from seeing ourselves in a new light, from imagining a new existence for ourselves, from envisioning ourselves as anything but what we've always been. This is the greatest constraint, the worst meitzar possible.

The idea of cheirus is to free ourselves of our self-imposed limitations and stop dwarfing ourselves. During Yetzias Mitzrayim, Hakadosh Baruch Hu took a nation of slaves and turned them into a מְמַלְכֶת כְּהַנִּיחַ, a people who were capable of changing and becoming great.

The fellow who didn't have zitzfleish suddenly discovers that he could be a serious learner. The person who couldn't stop speaking lashon hara suddenly finds that he can control his mouth. The one who was once glued to his phone or device realizes that he can survive without it.

On Pesach, you have to go out of your small-mindedness and realize that you have unlimited potential for growth. This was the birth of Klal Yisrael and the cheirus that they merited in the process Yetzias Mitzrayim. The concept of דרך דילוג וקפיצה is the ability to make this transition by shedding our old self-image

and saying, "That's not me."

Such a step cannot be taken gradually; the regular approach of step-by-step spiritual growth would not work. In order to become the masmid, the baal chessed, the good husband, or whatever you want to change yourself into, you need to burst through the shackles of your own self-image. That has to happen all at once, in a jump. It's not enough to say, "I'm going to try to be a better person." You have to be able to say, "I am no longer that person, I'm a different person."

That's what Klal Yisrael did in the course of Yetzias Mitzrayim. They left behind the 49 shaarei tumah and became Hashem's nation, rising all of a sudden to the forty-ninth level of kedushah. That jump is what broke the shackles.

The moment that you thrust yourself into a new existence and position yourself next to Hakadosh Baruch Hu, you break free of the mindset that previously bound and limited you. Grab onto Hakadosh Baruch Hu – He's holding your hand, as we say in the Haggadah: וְעַכְשָׁיו קָרַבְנוּ הַמָּקוֹם לְעַבֹּדָתוֹ.

After their initial jump, Klal Yisrael had to work back up to earn the level they had attained. But the first step had to be done in a jump, because it required a total shift in self-concept.

When a baby is born, the actual moment of birth is sudden, not gradual. There is tremendous pressure, and all of a sudden, the baby enters this world. That moment is a jump, and in that sense, Yetzias Mitzrayim was the birth of Klal Yisrael. There was a jump, and a new existence.

A Yearly Opportunity

On the words Shir Hashirim שְׁמַתְנִי נַפְשִׁי (6:12): לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שְׁמַתְנִי, the Midrash Rabbah brings the following mashal. A princess was scrounging in the fields with the peasants, when the king passed by in his royal chariot and noticed his daughter there. He sent one of his trusted servants, who took the princess away from the fields and brought her to the king, who seated her in the chariot beside him. Her friends were incredulous. "Yesterday you were just a simple person," they said, "and today you're sitting like a princess?"

"Just as you're wondering how this happened to me,

I'm also wondering how it happened to me," she replied.

Similarly, says the Midrash, Klal Yisrael in Mitzrayim were enslaved with bricks and mortar and were lowly and scorned in the eyes of the Egyptians. When they were freed, the other nations were incredulous. "Yesterday, you were doing slave labor with bricks and mortar," they wondered, "and today you're free men and raised above the rest of the world?"

"Just as you're wondering about us, we're wondering about ourselves," Klal Yisrael replied. That is the meaning of the words: לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שְׂמַתְנִי, we didn't know what strengths we had in our nefesh.

The Midrash is expressing the point we made regarding Yetzias Mitzrayim. Klal Yisrael themselves didn't know what latent abilities they possessed. Trapped in the world of teva, they were oblivious to their own gadlus. They thought of themselves as simple, lowly people who were on the forty-ninth level of tumah. They didn't change their names, language, and dress, but they were far, far away from fulfilling the 613 mitzvos קלה כחמורה and dedicating themselves to Torah, tefillah, and avodas Hashem.

Suddenly, they discovered that they had all that potential within them. As soon as they were freed from their previous image of themselves, they revealed what had always been hidden inside.

This special opportunity comes back to us ever year on Pesach night, enabling us to free ourselves of the shackles of how we look at ourselves. We all have so many things we want to change, but change is so hard for us. You see people who go through their entire lives without changing; in general, people stay more or less the same. They get older, but they don't really change.

Why? Because they're restricted by this perspective of teva, which means that they live a life that repeats itself over and over, just as the sun rises and sets. It's very hard to shed our self-image and get rid of the mindset that this is who I am and zehu – what do you want from me? Pesach night, we have the opportunity to thrust ourselves past who we were and say definitively, "No, this is not who I am. I'm someone else – I'm close to Hakadosh Baruch Hu, I'm holding His hand, and I'm going with Him."

A freilichen, kosheren Pesach.

**This week's Bishvilei Haparsha is
generously sponsored by:**

Smart NY Realty